

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 291/2017-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. apríla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, v mene ktorej koná advokát doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 Co 467/2014 z 29. januára 2015, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. apríla 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti POHOTOVOSŤ, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Co 467/2014 z 29. januára 2015, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupuje v postavení žalobkyne v konaní vedenom Okresným súdom Michalovce (ďalej len „okresný súd“), predmetom ktorého je rozhodovanie o nároku sťažovateľky na náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, ktorá jej mala byť spôsobená nezákonnými rozhodnutiami, resp. nesprávnym úradným postupom okresného súdu v exekučných konaniach.

Okresný súd rozhodol vo veci samej rozsudkom, proti ktorému podala sťažovateľka odvolanie. Následne jej okresný súd vyrubil uznesením za podané odvolanie súdny poplatok vo výške 20 € podľa položky č. 7a sadzobníka súdnych poplatkov [príloha zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a o poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“)]. Proti uzneseniu okresného súdu o povinnosti zaplatiť súdny poplatok podala sťažovateľka odvolanie. Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil odvolaním napadnuté rozhodnutie okresného súdu.

Podľa názoru sťažovateľky „postupom v odvolacom konaní a napadnutým rozhodnutím odvolací súd porušil základné práva sťažovateľa (urobil tak tiež okresný súd, ktorého rozhodnutie mal revidovať odvolací súd):

- právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky
- právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd“.

Tvrdenie o porušení označených práv sťažovateľka odôvodňuje aj takto:

«... Sťažovateľ podal odvolanie proti rozsudku a nie žalobu. Súd nie je oprávnený svojvoľne rozširovať okruh úkonov podliehajúcich súdnemu poplatku. Sťažovateľ preto nemôže byť vyzvaný na platenie súdneho poplatku za podané odvolanie...

Podľa položky č. 7a sadzobníka súdnych poplatkov sa poplatok vyrubuje za žalobu na náhradu škody spôsobenej nezákonným úradným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Ako vyplýva z tejto definície spoplatneného úkonu, spoplatneniu podlieha len podanie žaloby na náhradu škody. Spoplatnené nie je podanie odvolania. Spoplatneniu nepodliehajú ďalšie úkony vo veci samej, ako sú odvolanie, dovolanie a pod. ako je tomu pri položke 1 sadzobníka súdnych poplatkov...

V prílohe zákona č. 71/1992 Zb. (Sadzobník súdnych poplatkov) nie je jasne a jednoznačne stanovená poplatková povinnosť za podanie odvolania voči rozhodnutiu súdu o žalobe na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom.

... Sťažovateľovi bola v rozpore so zákonom č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZoSP“) uložená poplatková povinnosť v prípade, kde ju nemal. Takéto konanie zo strany súdu predstavuje zásah do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky.»

Sťažovateľka poukazuje aj na rozsudok «Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. marca 2007, sp. zn. 4 Cdo 39/2007, cit: „Za súdne konania, ktoré nie sú uvedené v Prílohe zákona č. 71/1992 Zb. (Sadzobník súdnych poplatkov), sa súdne poplatky nevyberajú; v takomto prípade poplatková povinnosť nevzniká a analogické určenie výšky súdneho poplatku neprichádza do úvahy.“ (rozhodnutie pre lepšiu orientáciu v prílohe prikladáme). A ďalej: Analogické určovanie výšky súdneho poplatku neprichádza do úvahy, pretože v zmysle článku 59 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, a ak zákon o súdnych poplatkoch ukladá poplatkové povinnosti, musia byť tieto povinnosti stanovené jasne a jednoznačne. Pokiaľ tomu tak nie je, zodpovedá ústavne konformnému výkladu zákona o súdnych poplatkoch záver rešpektujúci zásadu „v pochybnostiach v prospech poplatníka“, t. j. záver, že poplatková povinnosť v týchto prípadoch nevznikla.»

Sťažovateľka ďalej v sťažnosti uvádza, že „... podľa ust. § 18ca ZoSP z úkonov navrhnutých alebo za konania začaté do 30. septembra 2012 sa vyberajú poplatky podľa predpisov účinných do 30. septembra 2012, i keď sa stanú splatnými po 30. septembri 2012. V danom prípade bola žaloba žalobcom podaná pred 01. 10. 2012, konanie teda začalo pred účinnosťou zákona č. 286/2012 Z. z. (zákon ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony) a preto je nutné v súvislosti s podaným odvolaním aplikovať právny stav platný do 30. 09. 2012. Do 30. 09. 2012 bolo podľa ust. § 4 ods. 1 písm. k) ZoSP konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom od poplatku vecne oslobodené.“.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že napadnutým uznesením krajského súdu bolo porušené jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ďalej aby napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil, vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, a aby jej priznal primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka sťažnosťou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 napadnutým uznesením, ktorým krajský súd v odvolacom konaní potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa o povinnosti sťažovateľky zaplatiť súdny poplatok za odvolanie proti meritórnemu rozhodnutiu prvostupňového súdu.

Ústavný súd na úvod konštatuje, že z hľadiska predmetu sporu ide o tzv. bagateľnú vec (sťažovateľka bola rozhodnutím okresného súdu zaviazaná na zaplatenie súdneho poplatku v sume 20 €, pozn.). Za daných okolností už samotný predmet sporu v napadnutom konaní zakladá z hľadiska doterajšej judikatúry ústavného súdu dôvod na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní. Ak totiž Občiansky súdny poriadok [rovnako Civilný sporový poriadok účinný od 1. júla 2016 v § 422 ods. 1 písm. a), pozn.] vylučuje u tzv. bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi na základe uplatnenia mimoriadneho opravného prostriedku, bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov, ktoré sú pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne posúdenie esenciálne (IV. ÚS 358/08).

Sťažovateľka v sťažnosti predovšetkým namieta, že krajský súd nesprávne aplikoval prílohu (sadzobník súdnych poplatkov položka 7a) zákona o súdnych poplatkoch, čím malo dôjsť k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V relevantných častiach odôvodnenia krajský súd okrem iného uviedol, že ako neopodstatnené vyhodnotil odvolacie námietky sťažovateľky, že uznesenie okresného súdu neobsahovalo odôvodnenie. Z obsahu uznesenia prvostupňového súdu podľa krajského súdu nepochybne vyplýva, že toto tvrdenie sťažovateľky nie je pravdivé, pretože uznesenie okresného súdu v písomnom vyhotovení obsahovalo odôvodnenie ako oddelenú časť s výslovným uvedením nadpisu „odôvodnenie“ a odôvodnenie sa nachádzalo aj vo výrokovej časti uznesenia, takže z tohto uznesenia bolo jednoznačne zrejmé, z akého dôvodu bola poplatková povinnosť uložená, v akej výške a podľa ktorej položky sadzobníka súdnych poplatkov. Podľa krajského súdu nie sú preto pravdivé tvrdenia sťažovateľky, ktoré uviedla vo svojom odvolaní, že uznesenie okresného súdu neobsahuje odôvodnenie.

K námietkam sťažovateľky, že spoplatneniu podlieha len podanie žaloby o náhradu škody, avšak spoplatneniu nepodliehajú ďalšie úkony vo veci samej, ako je aj odvolanie, krajský súd uviedol, že tento výklad sťažovateľky odporuje ustanoveniam zákona o súdnych poplatkoch, a to ustanoveniu § 2 ods. 4 tohto zákona, podľa ktorého poplatníkom je ten, kto podal odvolanie, § 5 ods. 1 písm. a), podľa ktorého poplatková povinnosť vzniká podaním odvolania a § 6 ods. 2, podľa ktorého sa poplatok podľa rovnakej sadzby vyberá aj v odvolacom konaní vo veci samej. Takýto výklad sťažovateľky je účelový, v rozpore so zákonom i jeho účelom, pretože vedie k záveru, že v podstate väčšina odvolacích konaní by nepodliehala súdnemu poplatku, keďže poplatková povinnosť za odvolanie voči žiadnej zo špecifických vecne formulovaných žalôb (okrem všeobecných žalôb – návrhov uvedených v položke č. 1, vychádzajúc z poznámky 3 k položke 1) v sadzobníku súdnych poplatkov uvedená nie je. Rozhodnutím okresného súdu nedošlo k svojvoľnému rozširovaniu okruhu úkonov podliehajúcich súdnemu poplatku a použitiu analógie legis pri vyrubení súdneho poplatku, ako sa domnieva sťažovateľka, ale len k aplikácii ustanovení zákona o súdnych poplatkoch. Za nenáležitý považoval odvolací krajský súd aj poukaz sťažovateľky na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 39/2007, pretože z tohto rozsudku vyplýva, že pokiaľ nie je stanovená sadzba súdneho poplatku za určitý druh konania v sadzobníku, teda pokiaľ určité konanie nie je ako poplatkový úkon uvedené v sadzobníku, v rámci tohto konania nevzniká ani poplatková povinnosť za

odvolacie konanie. V danom prípade však už v čase podania odvolania poplatková povinnosť za tento druh konania – žaloba o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom, stanovená bola. Okrem toho podľa druhej vety § 6 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch poplatok podľa rovnakej sadzby (v tomto prípade podľa položky 7a sadzobníka) sa vyberá i v odvolacom konaní vo veci samej. Toto pravidlo sa opakuje i v poznámke č. 3 k položke č. 1 sadzobníka, podľa ktorého poplatky podľa rovnakej sadzby sa platia i v odvolacom konaní vo veci samej.

Krajský súd vo svojom rozhodnutí tiež poukázal na to, že do 30. septembra 2012 bolo súdne konanie vo veciach náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom podľa ustanovenia § 4 ods. 1 písm. k) zákona o súdnych poplatkoch oslobodené od poplatku, avšak od 1. októbra 2012 bolo predmetné ustanovenie zrušené. Krajský súd v tejto súvislosti poukázal na prechodné ustanovenie § 18ca zákona o súdnych poplatkoch a k odvolacej námietke sťažovateľky uviedol, že v prípade podania odvolania vzniká poplatková povinnosť podľa § 5 zákona o súdnych poplatkoch až podaním odvolania, ktoré je poplatkovým úkonom podľa § 1 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch. Odvolacie konanie v posudzovanej veci začalo podaním odvolania po 30. septembri 2012, išlo teda o súdny poplatok za konanie (odvolacie konanie) začaté až po 30. septembri 2012, nie o úkony, ani o konanie začaté do 30. septembra 2014 (v zmysle prechodného ustanovenia § 18ca zákona o súdnych poplatkoch). Aj keď samotné konanie začalo pred 1. októbrom 2012, nemožno na odvolacie konanie aplikovať ustanovenie § 4 ods. 1 písm. k) zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom do 30. septembra 2012, ale použije sa ustanovenie zákona o súdnych poplatkoch účinné v čase začatia odvolacieho konania. Ide totiž o zakotvenie princípu zákazu retroaktivity vo vzťahu k úkonom navrhnutým alebo konaniam začatým pred 1. októbrom 2012.

Krajský súd dospel k záveru, že okresný súd vyrubil sťažovateľke za podané odvolanie súdny poplatok v súlade s položkou 7a sadzobníka súdnych poplatkov, a teda že

jeho rozhodnutie je vecne správne, a preto ho podľa § 219 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov ako vecne správne potvrdil.

Po preskúmaní sťažnosti, ako aj dokumentácie k nej priloženej, vychádzajúc predovšetkým z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, dospel ústavný súd k záveru, že krajský súd sa v napadnutom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s odvolacími námietkami sťažovateľky, s ktorými sa nestotožnil, a preto predmetné uznesenie okresného súdu potvrdil ako vecne správne. Napadnuté uznesenie krajského súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zjavne neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie krajského súdu nevykazuje také ústavne relevantné nedostatky, ktoré by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohli reálne viesť k vysloveniu porušenia sťažovateľkou označeného základného práva podľa ústavy, resp. označeného práva podľa dohovoru. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu rozhodovať o ďalších sťažovateľkou uplatnených návrhoch.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. apríla 2017